

Araştırma Makalesi

COVID-19 Pandemi Süresince Türkiye'nin Aldığı Ekonomik Tedbirlere Yönelik Haberlerin Söylem Analizi

Mustafa Öztunç (Dr. Öğr. Üyesi)
Sakarya Üniversitesi İletişim Fakültesi
oztunc@sakarya.edu.tr

Başvuru Tarihi: 04.09.2020
Yayına Kabul Tarihi: 11.01.2021
Yayınlanma Tarihi: 29.01.2021
<https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.790577>

Öz

Küresel bir sağlık sorunu olan COVID-19 salgını, eğitimden ekonomiye, spordan sanata kadar birçok alanda toplumsal hayatı derinden etkilemektedir. COVID-19 salgını nedeniyle hükümetler tüm toplumsal kesimlerin krizden kaynaklanan ekonomik yükünü hafifletmek amacıyla çeşitli politikalar geliştirmekte, geliştirilen politikalar çoğu zaman siyasal tartışmaların odağına oturmaktadır. COVID-19 ile ilgili yaşanan siyasal tartışmalar medya araçlarıyla topluma aktarılmaktadır. Medyada verilen haberlerin güvenilirliği ve tarafsızlığı her dönemde tartışılan konular olmuştur. Medyanın kendine özgü ideolojik yaklaşım biçimi tarafsızlık ilkesinden sapmada etkili olmakta mıdır? Toplumu ilgilendiren önemli konularda olduğu gibi, ulusal güvenlik meselelerinde dahi tarafsızlık ilkesi ideolojik bakış açısına kurban edilmekte midir? gibi sorular bu çalışmanın temel problemini oluşturmaktadır. Nitel olan çalışmada Türkiye basınında 11-31 Mart 2020 tarihleri arasında COVID-19 salgını ile mücadele konusunda hükümetin uyguladığı ekonomik politikalarla ilgili haberler incelenmiştir. Çalışma için farklı ideolojilere sahip Sabah ve Sözcü gazetelerindeki haberler örneklem olarak seçilmiştir. Her iki gazetenin haberlerini okurlarına kendi ideolojik bakış açılarıyla sunup sunmadıkları Teun Van Dijk'in eleştirel söylem analizi yöntemiyle, makro düzeydeki şematik ve tematik boyutlarıyla incelenmiştir. İnceleme sonucunda gazetelerin ekonomik politikalarla ilgili tasarladıkları haberleri Sabah Gazetesi hükümetin, Sözcü Gazetesi ise muhalefetin söylemlerini ön plana çıkararak sunmaktadır. Her iki gazetenin de haber içeriklerini kendi ideolojik bakış açılarıyla ele aldıkları ideolojik eksen üzerinden değerlendirdikleri görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gazetecilik, Eleştirel söylem, COVID-19, İktidar, Muhalefet.

Research Article

Discourse Analysis of the News Regarding the Economic Measures Taken by Turkey During the COVID-19 Pandemic

 Mustafa Öztunç (Asst. Prof. Dr.)
Sakarya University Faculty of Communication
oztunc@sakarya.edu.tr

Date Received: 04.09.2020

Date Accepted: 11.01.2021

Date Published: 29.01.2021

<https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.790577>

Abstract

The COVID-19 outbreak has been deeply affecting social life such as education, economy, sports, and art. Due to the outbreak, governments have been developing various policies to relieve the economic burden caused by the crisis and these policies occasionally become the focus of political discussions. Issues, political debates, and expert opinions regarding the COVID-19 outbreak are broadcast to the public through the media. The distinctive ideological approaches of media outlets indicate a deviation from the principle of impartiality. In this study, the news articles published in the Turkish newspapers Sabah and Sözcü between 11-31 March 2020 regarding the economic policies implemented by the government against the COVID-19 outbreak were examined. Whether each newspaper presented the news from an ideological viewpoint was examined schematically and thematically at the macro level using the critical discourse analysis of Teun van Dijk. As a result, it was determined that the newspaper Sabah presented the news regarding the economic measures with a positive emphasis on the government while Sözcü presented the news with a positive emphasis on the opposition. It was observed that each newspaper handled the news content from its ideological perspective.

Keywords: Journalism, Critical Discourse, COVID-19, Government, Opposition.

Giriş

Toplumsal hayatı neredeyse durma noktasına getiren COVID-19 salgını, Dünyadaki tüm ülkelerin en öncelikli sağlık sorunlarından biri haline gelmiştir. Varlığı 1960'lı yıllarda tespit edilen COVID-19 virüsü bulaşıcı ve öldürücü özelliği ile 2019 yılının Aralık ayında Çin'in Hubei eyaletine bağlı Wuhan şehrinde yeniden ortaya çıkmıştır. Virüs önce Çin, daha sonra dünyaya hızla yayılmış ve etkisini hala tüm kıta ülkelerinde göstermektedir. İnsandan insana bulaşan ve ciddi akciğer hastalığına neden olabilen virüsün tedavi edilmediğinde birçok organın zarar görmesine neden olduğu ve ölümcül sonuçlarının olduğu bilinmektedir. Başta Çin olmak üzere İtalya, İspanya gibi Avrupa ülkelerinde binlerce insanın ölümüne neden olan virüsten dolayı ölüm sayıları giderek artmaktadır. Özellikle son dönemde Amerika Birleşik Devletleri'nde de binlerce insanın ölümüne neden olan virüsle mücadele konusu küresel bir sorun haline gelmiştir. Virüsten korunmak, yaygınlaşmasını önlemek için tüm ülkeler çeşitli tedbirlere başvurmakta, bilimsel toplantılar, spor müsabakaları, tiyatro gösterileri, konserler iptal edilerek, okullar, üniversiteler eğitimlerine ara vermek zorunda kalmıştır. Bunlara ilaveten Türkiye'de tüm alışveriş merkezleri çalışmalarına ara vermiş, köyler karantina altına alınmış, 65 yaş üstü ve 20 yaş altı olanlara sokağa çıkma yasağı getirilmiştir. Süreç içerisinde uluslararası ilişkiler askıya alınarak yurtdışı seyahatler durdurulup birçok ülke sınırlarını insan girişlerine kapatmıştır. 11 Mart 2020 tarihinden itibaren Türkiye'de virüsün görülmesi ile birlikte virüs kaynaklı ölümler görülmeye başlamıştır. Sağlık Bakanlığı tarafından Türkiye'de virüsün yayılma hızı, hastanelerde yoğun bakım servislerinde tedavi gören, solunum cihazına bağlı olan, iyileşen hasta sayıları ile ölüm istatistikleri her gün periyodik olarak açıklanmaktadır. Virüsün olumsuz etkilerinden korunabilmek için eve kapanan insanlar gelişmeleri medya organlarından takip etmektedir. Bu anlamda medya organları hem kamuoyunu bilgilendiren hem de sundukları haberlerle insanların algısını yöneten en önemli araçlardır. Algı kavramı bilim insanlarınca farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Dış dünyadaki somut/soyut nesnelere ilişkin olarak aldığımız duymusal bilgi algılamadır (İnceoğlu, 2011, s. 86). Algılamanın en önemli yanı dış müdahalelerle kontrol edilip yönlendirilebilir olmasıdır. Algı, türleri açısından görsel, duygusal ve seçimleyici olmak üzere üç alt alana ayrılmaktadır. Görsel algı özünde biyolojik bir süreç olmakla beraber bu sürecin işleyişinde daha çok psikolojik etkenler devreye girmektedir. Kişi yaşamının her evresinde çevresinde yer alan canlı ve cansız tüm varlıklarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu görüntü kalabalığının içerisinde yazılı ve görsel medyanın sunduğu her türlü yazı ve görüntüler de yer almaktadır. Birey çevresini kuşatmış olan bu olgular içerisinde birçok şeye bakar, ancak algılama bakmaktan farklı bir durumdur. Algılamanın olabilmesi için bakılan şeye beynin anlam yüklemesi gerekmektedir. Anlam yükleme işlemi başladığı andan itibaren görsel algılama süreci başlamış demektir. Bu bağlamda pastaneye giren aç bir insanın dikkatini önce yiyecekler çekebileceği gibi, medyada sunulan haberlerde de bugünlerde COVID-19 ile ilgili haberler dikkati çekmekte ve görsel/duygusal algılama bu yöne evrilmektedir. Hatta bu süreç içerisinde ekonomik sıkıntı çeken insanlar ekonomik olaylarla daha yakından ilgilenmektedir.

Yazılı basın organları, hazırladıkları haber bültenlerinde yazı ve fotoğraf kullanarak okurlarına, ülke ve dünyada meydana gelen güncel olaylara ilişkin bilgiler vermektedir. Günlük ve düzenli aralıklarda yayın yapan gazetelerde, haberlerin içeriğinde toplumsal ve siyasal bakış açıları ve yorumlar da bulunmaktadır (Girgin, 2003, s. 65). Hazırlanan haber ve yapılan yorumlar aynı zamanda algıyı yönetmek üzere kurgulanmaktadır. Algıya hükmederek kurulan iletişim bireyin karşı tarafa vermek istediği mesajı açık şekilde göz

önüne sermek yerine üstü örtülü bir şekilde algısal tutumlarını tetiklemeyi hedef olarak kurduğu bir iletişim olmaktadır (Dağıtmaç, 2015, s. 91).

Saygılı'ya göre "kitle iletişimiminin en önemli unsurları arasında yer alan gazete yayınları, iletişim kavramı ile doğrudan ilişkilidir" (Saygılı, 2006, s. 46). Yayınlar içerisinde yine algı yönetimini desteklemek ve haberin güvenilirliğini arttırmak üzere çeşitli uzman görüşlerine de yer verilmektedir. COVID-19 salgını nedeniyle gazeteciler tarafından görüşlerine başvuru bilim insanlarının açıklamaları da gündem konusu olmayı sürdürmektedir. Hürriyet Gazetesi Yazarı Ahmet Hakan "Yerin dibine batsın böyle Anadolu irfanı" başlıklı yazısında bilimsellikten uzak dogmatik düşüncelere eleştiri getirirken, bilimsel temelli olduğu iddia edilen COVID-19 uzmanlarını da iyi gelenler, hafife alanlar, korku salanlar, genetiğe bağlayanlar, uyarıcılar, kelle paçacılar ve yatakçılar şeklinde tasnif ederek eleştirmiştir.

Oskay, iletişimin insana özgü bir olgu olmasının dışında aynı zamanda insanın varlığını sürdürmesinin bir gereği, yaşanan gelişmeler çerçevesinde değişebileceğine vurgu yapmaktadır (Oskay, 2007, s. 21). Gerçekleştirilen iletişim çalışmalarında elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde medyanın gündem ve kamuoyu oluşturmadaki önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır (Tutar ve Yılmaz, 2005, s. 113). TDK sözlüğünde kamuoyu kavramı "bir konuyla ilgili halkın genel düşüncesi, halkoyu" şeklinde tanımlanmaktadır. Konu ile ilgili farklı görüşler olmasına rağmen kamuoyunun siyasi ve hukuki karar alma süreçlerine etki ettiği bilinmektedir. Bu etki dikkate alındığında siyasal boyutunun öne çıktığını söylemek mümkündür. Gerdards ve Neidhardt, kamuoyu kavramına daha geniş bir anlam yükleyerek modern demokrasilerde anayasal bir kavram olarak açıklamaktadır. Bu bakış açısı kamuoyunun doğrudan siyasal sistemle olan ilişkisini anlatan bir durum olma özelliğini taşımaktadır (Kılıç, 2009, s. 152). Toplumu oluşturan bireyler çeşitli medya araçlarıyla toplumda gelişen siyasal ve sosyal konulardan haberdar olmaktadır. "Medya aracılığıyla kamuoyu oluşturulması o konudan bir anda milyonların bilgi sahibi olmasını sağlamaktadır" (Bektaş, 2013, s. 85). Medya yapılandığı haberlerle vatandaşlara istedikleri doğrultuda düşünmeye yönlendirmektedir. Bu nedenle medya bazı konulara dikkat çekmek için yayınlarında bu konulara daha fazla yer vermekte, konuyla ilgili gelişmeleri daha sık gündeme getirmektedir. Çok sık gündeme gelen yayınlar takipçilerin ilgisini o konuya yöneltmekte, kamuoyunun o konu çerçevesinde oluşması amaçlanmaktadır (Kapani, 2015, s. 170).

Girgin'e göre "kitle iletişim araçları, siyasal toplumsallaşma sürecinde, en önemli rollerden birini oynamaktadır" (Girgin, 2003, s. 49). Gazeteler her yaş ve kesimden okuyucusu olan önemli medya araçlarıdır (Yatkın ve N. Yatkın, 2006, s. 38). Okurlarına fikir vermek açısından gazetelerde yer alan haberlerin içerik, toplumsal değer gibi farklı özelliklere sahip olması okurlar üzerinde yarattıkları etki bakımından diğer medya organlarından farklılaştırır (Girgin, 2003, s. 61-64). Günümüzde pek çok televizyonda yayınlarında haberler daha çok eğlence ve magazin içeriklerine yöneldiği için, kamusal yayıncılık adına dikkat çekisi bir noktadadır (Keane, 2010, s. 76). Basılı medya organları az sayıda kişiye ulaşmasına rağmen, internet sitelerine de sahip gazetelerin ürettikleri haberlerin, nitelikli kitleye tesir ettiği göz önüne alındığında toplumun gerçek manada bilgi sahibi olması ve yönlendirilmesinde, ciddi etkiye sahip olduğu bilinmektedir. Toplum sağlığını ilgilendiren hatta bir ülkenin milli güvenlik meselesi konularında medyanın üstleneceği görev daha çok anlam kazanmaktadır. Bu konularda medyanın siyasal bakış açısından ziyade toplumu doğru bilgilendirmesi devletin aldığı kararları doğru bir şekilde aktararak toplumsal bilinci oluşturmaya önem arz etmektedir. Bu boyutlardan ele alındığında

yayın organının kamusal rolü, “gazetenin sahip olduğu ideolojik işleyiş prensiplerinin de beraber ele alınması gerektiği anlamlandırmada öne çıkar” (Fiske, 2003, s. 214). Burada anlatılmak istenen, gazetenin haberin gerçekliği çarpıtarak vermesinden ziyade, okuruna sunduğu haberi benimsemiş olduğu ideolojik alt yapı üzerinde yeniden kurup kurmadığıdır. Haberlerdeki gerçek olgunun yeniden şekillendirilmesi aşamasında benimsenen ideolojik bakış açısı inşa etme sürecinde büyük rol oynamaktadır. Aslında bu durum mevcut olan yapıdan farklı değildir. İşkar’a göre de gazetecilikte dahil “tüm medya, toplumsal bilincin yarattığı hafızanın dışında değildir” (İşkar, 2014, s. 2). Medya kendisine has işlevsel özelliği gereği toplumsal işlevlerden soyutlayamaz. Medyanın buradaki asıl işlevi toplumsal gerçekliğin inşa edilmesinde karşılıklı ilişkiyi sağlamasıdır (Burton, 2008, s. 84). Bu ilişkinin sağlanmasında medyanın görevi değerler içinden seçimler yaparak yeni içerikler üretmektir. Üretilen yeni içerikler “toplumsal ilişkilerin ve iktidar ilişkilerinin üretimi açısından önemli olarak değerlendirilebilir” (Shoemaker, Reese. 2014, s. 97-128). Medyanın gündem belirleme noktasında önemli bir rolü de bulunmaktadır. Gündem, “belli bir zaman noktasında önem hiyerarşisine göre dizilmiş olaylar ve konular listesidir” (Atabek,1998, s. 159). “Gündem belirleme kuramı da iletişim araçlarındaki gündemin toplum üzerindeki etkilerine yöneliktir” (Mutlu, 2012, s. 127). Kurama göre; okurlar belirlenen haberler sonucu bilgi sahibi olmasının ötesinde o haberlerde sunulan hususların içeriklerine sahip olarak görüş sahibi olup buna göre davranış sergilemektedir.

Yazılı medyanın işlevleri arasında bilgilendirmek, farkındalık yaratmak, eğitmek, eğlendirmek, kamuoyunun oluşmasını sağlamak ve eleştirmek gibi işlevleri de bulunmaktadır (Tutar ve Yılmaz, 2005, s. 212-218). Gazetelerin kamu algısını belirlemedeki gücü, toplumsal moral ve motivasyonları oluşturabilme yeteneği, toplumdaki yerleşmiş inanç ve tutumları değiştirebilme veya yerleşik hale getirme yeteneği onu kamuoyunun oluşumunda etkili bir güç haline getirmektedir. Girgin’in de ifade ettiği gibi “kamuoyu, çeşitli aşamalardan geçerek biçimlenen toplumsal bir olgudur” (Girgin 2003, s. 120). “Haber, toplumsal dinamikler içerisinde yer alan ekonomik, siyasal ve ideolojik güç odaklarını meşrulaştıran ve yeniden üretip şekillendiren bir işleve sahiptir” (Selçuk ve Şeker, 2012, s. 35-40). “Haberin anlatı kısmı, kurumsal rutinler, üretim sınırlıkları ve gazetecilik değerleri tarafından kaçınılmaz biçimde etkilenir ve bu nedenle de taraflı/yanlıdır” (Akca, 2009, s. 87). Haberlerde olay veya olgular metinlere yansıtılırken, bunlar belirli kod ve kurallar çerçevesinde yapılmaktadır. “Gazete metinlerinde okuyucuya sunulan habere konu olan hikayeyi bir söylem biçiminde ortaya çıkarma gazetecilerin kalemle yaptığı bir işlemdir” (Girgin, 2003, s. 76). Okur ise haber söylemini okuyan kişidir. Haber metnini hazırlayan medya mensupları, haberin özelliğine bakarak anlatıya şekil verirler. Bu yaklaşım tarzı okura sunulan habere anlam yüklemektedir. Yayın organları sahip oldukları değerler perspektifinde okuyucuya sundukları haberlerde metinlerin içeriğini, anlatım biçimini bu değerlere göre şekillendirirler. Bu durum gazetenin iletişim anlayışını ortaya koymaktadır. “Ortaya çıkan bu stratejiler, formel görüntüleri ve retoriği de belirleyerek okuyucuyu seçilen bakış açısına göre yönlendirebilmektedir” (İşkar, 2014, s. 3). Medyanın, toplumsal konular ve olaylar hakkında fikirlerin ve tavırların oluşumundaki olumlu ve olumsuz etkisi düşünüldüğünde medyadaki COVID-19 döneminde hükümetin uyguladığı ekonomik politikalara yönelik haberlerin, hükümetin kamuoyu tarafından nasıl kabul görüp görmeyeceğiyle yakından ilgili olduğu söylenebilir. Haber söyleminde yer alan ancak metin içinde gizlenmiş söylemleri ortaya çıkarabilmek için farklı yöntemler bulunmaktadır. “Haber metinlerinin incelenmesi ve

çözümlemesinde; formalist söylem analizi, konuşma analizi, işlevselci söylem analizi, gibi çözümleme yöntemleri mevcuttur” (Evre, 2009, s. 107-150).

Teun Van Dijk'a göre haber içeriklerini analize tabi tutmak, dünya genelindeki sosyoekonomik, siyasi ve kültürel eşitsizliklerin ortaya konması süreci içerisinde yol gösterici verilerin edinilmesi adına büyük önem taşımaktadır (İnceoğlu, 2013, s. 82). Sözen'e göre, Van Dijk'ın eleştirel söylem analiz modeli, “haberi bir söylem olarak değerlendirmektedir” (Sözen, 1999, s. 124). Bu yöntem birçok araştırmacının haber analizlerinde kullandığı önemli bir tekniktir. Teun Van Dijk'ın eleştirel söylem çözümlemesi modelini kullanarak Türkiye’de yapılan çalışmalar belli bir sayıya ulaşmıştır (Yıldırım, 2015, s. 200). Teun Van Dijk'ın eleştirel söylem analiz modelinin en önemli yönü hazırlanmış bir şablona göre çözümleme yapmaya elverişli olmasıdır. Daha farklı bir yönü ise haberin yapısını daha da önemlisi haberin ideolojik sunumunu ortaya çıkarma bakımından öne çıkmasıdır. Bundan dolayı çalışma konusu için en ideal analiz tekniği olduğu düşünülmektedir. Teun Van Dijk'ın Eleştirel Söylem Analizi Modeli “makro yapı” ve “mikro yapı” olmak üzere iki ana kısımdan oluşmaktadır. Makro yapı analizi, tematik yapı ve şematik yapı olarak iki bölüme ayrılmaktadır. Tematik yapı analizinde başlık, haber girişleri ile fotoğraflar inceleme konusu olurken, şematik yapı kapsamında ana olayın sunuş biçimi, artalan bilgileri, bağlam boyutu ve kaynaklara yönelik bilgiler incelenmektedir.

İlgili Araştırmalar

Siyaset ve yazılı basın arasındaki ilişki, siyasi iletişim alanının önemli bir konusu olmaktadır. Bu ilişki bilimsel nitelik taşıyan çok çeşitli çalışmalara konu edinilmektedir. Birbirlerinden farklı amaçlar taşıyan bilimsel çalışmalarda siyasetin ürettiklerinin medya tarafından farklı biçimlerde kamuoyuna yansıtılması bu tür çalışmalar içerisinde yer almaktadır. Hakan Uzun'un (2008) “24 Nisan 2004'te Yapılan Annan Planı Oylama Sonuçlarının Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Rum Basınına Yansımaları” çalışması, Levent Yaylagül ve Cengiz Çiçek'in (2011) “12 Eylül 2010 Referandum Sürecinin Türkiye'deki Yazılı Basında Sunumu”na dair içerik ve söylem analizi uygulayan çalışması, Göksel Göker ve Adem Doğan'ın (2011) “2010 Referandumunda Türk Basınının Siyasal Gündemi: Hürriyet, Haber Türk, Zaman ve Yeni Şafak Örneğiyle” konulu çalışması, Müzeyyen Pandır ve arkadaşlarının (2014) yaptığı “Türk Basınında Suriyeli Sığınmacı Temsili Üzerine Bir İçerik Analizi” çalışması ve Ümit Arkan ve Hasan Rençber 'in (2018) “16 Nisan 2017 Anayasa Referandumu Öncesi Sürecin Türk Yazılı Basınındaki Yansıması: Hürriyet, Sabah ve Sözcü Gazeteleri Örneği” çalışması, örnek olabilecek çalışmalardır.

Bu çalışmanın diğerlerinden farkı tüm kesimlerin derinden etkilendiği küresel bir salgın olan COVID-19 temelinde hükümetin geliştirdiği ekonomik politikaların Türk basılı medyasında ideolojik eksenli ele alınıp alınmadığını tespit etmeye yöneliktir.

Yöntem

Sosyal bilimlerde birçok disiplinin temel görevi, genel manada metinleri çözümlemek ya da bunları anlaşılır kılmaktır. İçerik çözümlemesi ve söylem analizi metinlerin anlaşılmasında kullanılan iki ayrı yöntemdir. “İçerik çözümlemesi iletişimin belirgin (yazılı/açık) içeriğin objektif, sistematik ve niceliksel tanımlarını yapan bir araştırma tekniğidir” (Berelson, 1952, s. 18). Berelson'un tanımına bakıldığında kavramlar ile içerik çözümlemesinin temel sorunlarına karşılık gelmektedir. “Yine içerik çözümlemesi yöntemi bir takım nicel ve nitel göstergelerden hareketle içerikten elde edilen bilgilerin ötesinde bazı sonuçlara ulaşmayı hedeflemektedir” (Gökçe, 2001, s. 19). Söylem çözümlemesi sosyal bilimlerde

insani bilimler içerisinde bir çalışma alanıdır. Söylem çözümlemesi; kendi sosyal politik ve kültürel bağlamında metin ve konuşmanın işlevleri ve yapılarını sistematik bir şekilde çalışmaktadır (Yıldırım, 2015, s. 201). Eleştirel haber çalışmaları, haberin metinlerinin üzerinde yapılmakta ve bu çalışmalarda haberin söyleminde yapılan ideolojik üretime dikkat çekilmektedir. Habermans'a göre, uzlaşmanın oluşması, iletişimin rasyonellik potansiyelinin gelişmesine bağlıdır. Bu gelişme, tartışma sürecinde doğrulanmış geçerli bilgilerin kişilerarası kabulü ve sosyal yaşamda vücut bulması sayesinde olur (Gökçe, 2001, s. 133). Habermans'a göre rasyonellik, eyleme söylemden, söyleme ise karşılıklı iletişimden gelir. İçerik çözümlemesi ve söylem analizinin her ikisinin de ortak alanı söylemdir. Söylem kavramı ile kavrama ilişkin teorik yapı ve söylem analiz teknikleri ifade edilmektedir.

Bu çalışmada çeşitli yaklaşımlar değerlendirilerek yukarıda da bahsedilen gerekçelerden hareketle Teun Van Dijk'in eleştirel söylem analizinin kullanılmasına karar verilmiştir. Çalışmada, Sabah ve Sözcü gazetelerindeki haber metinleri birer söylemsel materyal olarak ele alınarak incelenmiştir. Teun Van Dijk'in söylem analizi "önermeye dayalı söylem analizi" şeklinde kabul edilebilir (Sözen, 1999, s. 124). "Eleştirel Söylem Analizi, metin yapılarını incelemekle sınırlı kalmamakta; anlamları, fikirleri de ortaya koymayı amaçlamaktadır" (Sözen, 2014, s. 122). Söylem kavramına toplumsal denetim aracı uygulaması açısından önem atfeden Van Dijk bu denetimin sağlıklı olabilmesinin söylem denetimi ve yeniden üretimine bağlı olduğunu ifade etmektedir (Van Dijk, 1999, s. 335). Türkiye'de COVID-19 ile ilgili yürütülen mücadele çalışmaları kapsamında hükümetçe alınan ekonomik tedbirlerle ilgili yazılı basında yer alan haber metinlerine gizlenmiş; iktidar ve muhalefetin karşılıklı olarak yaptıkları açıklamalar ve farklı ideolojiye sahip yazılı basın tarafından ele alınmaktadır. Bu çalışmanın gerçekliği ortaya koyması açısından Teun Van Dijk'in eleştirel söylem analizi yöntem olarak kullanılmıştır.

Eleştirel yaklaşıma göre, "haberler yapılandırılmış bir süreçtir ve haber üretim süreci, haberin nesnel ve tarafsız olarak yansıtılabileceği yanılsaması üzerine kurulmuştur" (Aktaran: Karaduman ve Akbulutgiller, 2018, s. 15). "Teun Van Dijk'in eleştirel söylem analizi modeli makro yapı ve mikro yapı olmak üzere iki ana bölümden oluşur" (akt. Selçuk, Şeker 2012, s. 14).

Bu modelde de makro yapı, tematik analiz ve şematik analiz olarak iki başlık altında incelenmektedir. Makro yapı çözümlemeleri tematik ve şematik yapı üzerinden ele alınmaktadır. Makro yapı kapsamındaki tematik çözümlemede, haberi başlığı, haber girişi ile fotoğraflar bu bölümlerin birbirleriyle olan ilişkisi ele alınmaktadır. Şematik yapıda ise ana olay ve sunuş biçimleri, artalan, bağlam bilgisi ile kaynak bilgisi irdelenmiştir. Çalışmada tematik ve şematik bölümler analiz edilerek bulgular değerlendirilmiştir.

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Türkiye'de yayın yapan ulusal yazılı basın oluşturmaktadır. Örneklemi ise farklı ideolojik yayın politikalarına sahip tirajı en yüksek 2 gazete oluşturmaktadır. Merkez sağda yer alan yazılı basını temsilen Sabah ve merkez solda yer alan yazılı basını temsilen Sözcü Gazetesi araştırmaya dahil edilmiştir. Çalışmada bilinçli örneklemeden tipik birimler örnekleme seçilmiştir. Tipik birimler örneklemede elde edilen bilgilere dayanılarak, örnekleme sadece tipik çözümleme amacı açısından özellikle karakteristik özellikler gösteren birimler, olaylar, olgular dahil edilmektedir.

Sınırlılıklar

Çalışma Türkiye'de günlük ulusal yayın yapan Sabah ve Sözcü gazetelerinin, 11-31 Mart 2020 tarihleri arasında COVID-19 ile ilgili hükümetin alınan ekonomik tedbirler ve uyguladığı ekonomik politikalar ile ilgili haberler ile sınırlı tutulmuştur. Belirlenen tarihler arasında her iki gazetenin ekonomik tedbir ve politikalara yönelik ürettikleri tüm haberler ele alınarak incelenmiştir.

Araştırmanın Soruları

COVID-19 pandemi süresince hükümetin aldığı ekonomik tedbirlere farklı ideolojilerden bakan Sabah ile Sözcü gazetelerinin, konu ile ilgili ürettikleri haber metinleri konularından bağımsız mıdır? Sabah ile Sözcü gazetelerinin aynı sürece ilişkin yaptıkları haberlerde farklılıklar var mıdır? COVID-19 ile mücadele sürecine yönelik hükümet tarafından uygulanan ekonomik politikalara ilişkin Sabah ile Sözcü gazetelerinin yaptığı haberler eleştirel söylem analizine tabi tutulduğunda söz konusu gazetelerin, COVID-19 ile mücadele sürecindeki iktidar ve muhalefetin pozisyonlarını söylemsel olarak yeniden ürettikleri, bu çalışmanın temel tezini oluşturmaktadır. Çalışmada iki alt hipotezle, Sabah ve Sözcü gazetelerinin konuyla ilgili haberlerin eleştirel söylem analiziyle desteklenmeye çalışılmaktadır:

Çalışmanın 1. problemi; Sabah Gazetesi konuyla ilgili yaptığı haberlerle, iktidarın oluşturduğu ekonomik politikaları söylemsel olarak yeniden üretmekte ve meşrulaştırma işlevi görmekte midir? Muhalefetin konu ile görüşlerini söylemsel olarak yeniden üretmekte ve meşrulaştırma işlevi görmekte midir?

Çalışmanın 2. problemi; Sözcü Gazetesi konuyla ilgili yaptığı haberlerde, muhalefetin ekonomik politikalara yönelik pozisyonunu söylemsel olarak yeniden üretmekte ve meşrulaştırma işlevi görmektedir. İktidarın uyguladığı ekonomik politikaları söylemsel olarak yeniden üretmekte ve meşrulaştırma işlevi görmekte midir?

Makro Yapıya Yönelik Tematik Analiz

Başlıklar

Gazetelerin en önemli kısmı kullandıkları başlıklarıdır. Haberlerinin en dikkat çeken bölümlerinden birisidir. Okurların habere ilgisi çoğunlukla kullanılan başlıkla ilgilidir. Birçok okur haber içeriğini okunmadan önce başlıklar okunmakta ve başlık ilgisini çekerse haber içeriğini okunmaktadır. Haber başlıkları, olayın ana temasını duyurmakta ve haberin içeriğine ilişkin ipuçları vermektedir. Haber başlıklarında eksiltmeye gidilmişse ana olayın anlaşılmasını zorlaştırmakta dolayısıyla okurlar haberin tamamen okunması konusunda zorlanmaktadır. Haberinin ana temasının anlaşılmasında başlıklar önemli bir yere sahiptir (Doğan, 2009, s. 301). Van Dijk'e göre haberin başlıkları ve girişleri haber metninin makro önermesini oluştururlar. "Başlıkta kullanılan durum tanımları daha çok ana olaya ilişkin yargılar ya da haber aktörlerinin sözel tepkilerinin alıntılanmaları şeklinde kendini gösterir" (Doğan, 2009, s. 302). Sabah ve Sözcü gazetelerinde, COVID-19 virüsü ile ilgili 11-31 Mart 2020 tarihleri arasında konuyla ilgili sık haber yapıldığı Tablo 1-2'de görülmektedir.

Haber Girişleri

Haber girişleri haber içeriğinin ne olduğunu, ana temasını ve önemli kısımların yer aldığı özet kısmıdır. Yani okur yalnızca haber girişini okuduğu zaman haberin ana teması hakkında bilgi sahibi olur. Haber girişinde ana tema ile ilgili yeterli bilgi var ise okur ayrıntıyla çok fazla ilgilenmez.

Van Dijk'e göre "Tematik yapılar, başlıklar, haber girişleri ve spotlardan oluşan makro yapıların, haberin özeti niteliğinde olduğunu söyler. Haberin tematik analizinde girişler de habere dair çerçeveyi çizerken ve neyin önemli olduğunun tespit edilebilmesinde haber söyleminin önemli bir parçasını oluşturmaktadır" (Van Dijk, akt. Kaya, 2009, s. 352). Gazetelerin COVID-19'la mücadele süreci ile ilgili olarak haber girişlerinden aktardığı bilgiler Tablo: 1-2'de gösterilmektedir.

Fotoğraflar

Haberlerde konuya ilişkin yer alan fotoğraflar olayın gerçekliğine dair bir kanıt görevi görmektedir. Haberin önemli parçalarından biri olan fotoğraflar, konuyu desteklemekte ve habere görsellik kazandırmaktadır. "Fotoğraf, bir yandan habere gerçekliğin kazandırılması, güvenilirliğin ve inandırıcılığın sağlanması sağlarken diğer yandan da tanıklık etme görevini yerine getirmektedir" (İşkar, 2014, s. 110).

Berger'e göre "görüntü/fotoğraf, bazen eklenen sözü aydınlatırken, bazı durumlarda da fotoğrafa eklenen söz, okuyucunun o fotoğraf üzerinde nasıl düşünmesi gerektiğini gösterici bir işlevi yerine getirmektedir". (Berger, 2002, s.10 aktaran İşkar, 2014, s. 110) Gazetelerin COVID-19'la mücadele süreci ile ilgili olarak haber girişlerinden aktardığı bilgiler Tablo:1-2'de gösterilmektedir.

Makro Yapıya Yönelik Şematik Analiz

Ana Olay ve Sunuş Biçimleri

Ana olaylar genellikle, haberin başlığı ve girişinde anlatılan olayla ilgilidir. Sunuş biçiminde ideolojik yaklaşımları da görmek mümkündür. Haber başlığı ve girişindeki sunuş biçimi haber açısından ulaşılmak istenen sonucu da işaret etmektedir.

Artalan ve Bağlam Bilgisi

Gazetelerde yer alan haberlerde yer verilen olayların sosyal, politik ve tarihsel yönünü ortaya koymasından dolayı artalan ve bağlam bilgisi soldukça önemlidir. Olayın farklı yönlerini bilmek olayı anlaşılır kılmakta ve neden sonuç ilişkisini kurarak haberdeki gömülü ideolojinin çıkarılıp anlamlandırılmasını sağlamaktadır.

Haber Kaynakları

Haber kaynakları genelde haberi yapan muhabir editör olmaktadır. Haberlerde yer alan diğer kaynaklara bakıldığında haber ajanları, hükümet sözcüleri, siyasi parti temsilcileri, sivil toplum kuruluşu temsilcileri ile olayın görgü tanıkları yer almaktadır.

Bulgular

COVID-19 sürecinde hükümetin aldığı ekonomik tedbirlere yönelik Sabah ve Sözcü gazetelerinde tespit edilen konu ile ilgili haberlerin başlıkları, haber girişleri ve fotoğraf içeriklerine Tablo:1 ve Tablo:2 de yer verilmektedir. 11-31 Mart tarihleri arasında COVID-19 salgınına yönelik alınan ekonomik tedbirleriyle ilgili Sabah Gazetesinde 14, Sözcü Gazetesinde 30 haber yer almıştır. Haberler 1. sayfa haberleridir. Makro yapıya yönelik tematik ve şematik analizler gazetelere göre ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

Makro Yapıya Yönelik Tematik Analiz

Sabah Gazetesi Başlıkla İlgili Bulgular

Sabah Gazetesinde yer alan haber başlıklarına yakından bakıldığında enformasyon eksiltimi ve genelleştirme yapıldığı belirlenmiştir. Başlıklarda yer, zaman gibi bilgilerin bulunmadığı görülmüştür. 1 no'lu başlıkta "Ticaret Bakanlığı Savunma İstedi" başlığına

bakıldığında kimden savunma istendiği, ne için savunması istendiği belli değildir. 10 no'lu başlıkta "Fırsatçı Bankalara Sıkı Takip Geliyor", başlıklı haberde fırsatçı kelimesi genel bir kavram olarak kullanılmıştır. 14 no'lu başlıkta "Düşük Gelirliye 10 Bin Lira", gibi başlıklarla genelle ve kurgulama ile okurlar belirlenmiş kodlarla okumaya yönlendirilmektedir. Eksiltme olan başlıklarda haberin giriş kısmı okunmadan verilmek istenen içeriğin ne olduğu kolayca anlaşılammaktadır.

Sabah Gazetesi Haber Girişi İlgili Bulgular

Haber girişleri ana olay hakkında bilgi vermekte ve olayı özetlemektedir. Sabah gazetesinde COVID-19 nedeniyle alınan ekonomik politikalarla ilgili haberlerde, haber metnini özetleyen ve okuyucunun dikkatini çekmeye yönelik haber girişleri haberlerin tamamında olduğu görülmektedir. Konu merkezinde şekillenen haber girişlerinde, hükümetçe alınan tedbirler, açıklamalar ve gösterilen tepkilere de yer verilmektedir. Ancak bazı haber girişlerinde 5 N 1K kuralının uygulanmadığı haber metninin içeriğini ve gündem ile bağıny zorlaştıran haber girişleri de yer almaktadır. 2 no'lu haber girişinde "Hazine ve Maliye Bakanı Albayrak 100 milyar TL'lik paket her kesimi kapsıyor." şeklindeki ifade Hükümet COVID-19'dan dolayı sıkıntı çeken toplum tüm kesimlerine iyi gelecek 100 milyar tutarında destek vereceği belirtilerek hem başlık hem de haber girişi ile ideolojik üretime dikkat çekmektedir. 10 no'lu haber girişi "Kredi borçlarını öteleyeceklerini duyuran bazı bankalar işi yokuşa sürüyor. Bakan Albayrak bankaların takipçisi olacağını açıkladı." ifadesi ile ekonomik krizin sorumlularından bir kesimin ise bankalar olduğuna dikkat çekilerek, hükümetin vatandaşın yanında, bankaların ise bu işi zorlaştırdığına dikkat çekiliyor. Burada da ideolojik bir üretimin olduğu görülmektedir. 14 no'lu haber girişi "Kamu bankalarından 5 bin liranın altında geliri olanlara ilk 6 ay ödemesiz uzun vadeli kredi" ifadesinde hükümetin kontrolündeki bankaların krize bakış açılarını, özel bankaların ise bu konudaki duyarsızlıkları vurgulanarak ideolojik bir üretim yapıldığı görülmektedir. Bazı haber başlık ve girişleri olayın gündem ile bağıny zorlaştırmaktadır. Gündemi oluşturan veya niçin, neden sorularının karşılığı olan COVID-19, Koronavirüs veya virüs kelimeleri spotlarda yer almamıştır. Bazı haberlerde ise başlıkla haber girişi arasında ilişki gözlenememiştir. 9 no'lu haber girişinde "Hükümetin 100 milyar TL büyüklüğündeki paketine üç kamu bankası ve katılım bankalarından destek geldi" ifadelerine karşın haberin başlığı "İşe Devam Kredisi" olarak yazılmıştır. (bkz. Tablo 1) Haber girişlerinde COVID-19 olayı sonrası alınan ekonomik tedbirlerin ülke insanının lehine gelişmeler olduğunun, özellikle virüs fırsatçıları (1 no'lu haber) ile kredi sorunu yaratan bankalara (10. no'lu haber) karşı iktidarın girişimlerini ön plana çıkararak okurları üzerinde iktidara yönelik olumlu algı oluşturulmaktadır. "Bakan Albayrak, çiftçiden, dışçıye, otomotivden kuaföre pek çok sektörü virüsün etkisinden kurtarmak için önlem aldıklarını açıkladı" haber girişinde çiftçi, dışçı, kuaför, otomotiv sektörlerinin isimlerinden bahsedilerek geniş kesimlere yönelik ekonomik paket geliştirildiğini dolayısıyla hiçbir kesimin unutulmadığı belirtilmektedir. Haber başlıklarında "COVID-19" ve "coronavirüs", "salgın" "virüs gibi kelimelere hiç yer verilmezken, haber girişinde 3 defa "koronavirüs", 2 kez "virüs", kelimesi kullanılmıştır. Bu kavramları kullanmaktaki temel amacın gündemi oluşturan konuya dikkat çekmek olduğu düşünülmektedir. Haber girişlerinde 2 haberde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın isminden zikredilirken Cumhurbaşkanı yerine "Başkan" ifadesi kullanılmıştır. (bkz. 12 ve 13 no'lu haber) Haber girişlerinde 3 kez de Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın adı kullanılmıştır. (bkz. Tablo 1'de 2, 7 ve 13 no'lu haberler) Sabah gazetesinin haber girişlerinde muhalefet söylemlerine hiç yer verilmemiştir. Hükümete yönelik eleştiriler yer almamıştır.

Sabah Gazetesi Fotoğrafla İlgili Bulgular

Gazete haberlerinde fotoğrafların kullanılma nedeni habere gerçeklik (kanıt) işlevi sağlamakta, haber metnini desteklemekte ve haberin metnine görsellik kazandırmaktadır. Sabah gazetesinde incelenen haberlerin genel anlamda bağlam içerisinde kalarak ve normalleştirici unsurlarla inşa edildiği söylenebilir. Bu inşanın bir ögesi olarak haber fotoğrafları kullanılmaktadır. İncelenen Sabah gazetesinde yer alan haberlerle doğru orantılı bir şekilde en çok haber fotoğrafına yer verilmiştir. 14 haberden yalnızca 3'ünde fotoğraf kullanılmamıştır.

“Virüs fırsatçısı 2 bin 530 firmaya soruşturma açıldı.” Başlığı ile 1 no'lu haber girişinde kullanılan fotoğrafta, markette denetim yapan bir yetkilinin fotoğrafına yer verilerek gerçeklik yansıması yapılmaktadır. 8 no'lu haberde “Jandarma görevlisinin Sabiha Başak'a ihtiyaçlarının içinde bulunduğu poşeti teslim ederken resim ile Sabiha Başak'ın dekupe fotoğrafı kullanılmıştır. Jandarma görüntüsüne yer verilmesi ise devletin görevini yaptığını işaretler. Yalnız bu haberin ve fotoğrafın hemen yanında ise İspanya'da yaşlıları ölüme terk ettiler başlığı ve sedyede götürülen bir hastanın görüntülerine yer verilerek, Türkiye'nin yaşlılara verdiği öneme dikkat çekilmekte ve ideolojik üretim yapıldığı düşünülmektedir. 11 no'lu haberde “Virüsü dayanışma yenecek” fotoğraf başlığı ile yaşlı bir kişiyi sırtında taşıyan bir asker fotoğrafı kullanılmıştır. Burada da jandarma görüntüsü ile devletin varlığı ve gücü gösterilmektedir. 4 no'lu haberde “65 yaş üstündeki vatandaşlara görevliler tarafından yapılan yardımlar görülmektedir.” 6 no'lu haberde yaşlıların ihtiyaçlarını karşılayan polis memurlarının evlere kolileri götürdüğü bir fotoğraf, zabıtalardan markette alışveriş yaptıkları fotoğraf kullanılmıştır. Burada da devletin varlığı ve gücüne vurgu yapılmaktadır. 3 no'lu haberde bir çalışan fotoğrafı kullanılmıştır. 2 no'lu haberde Hazine ve Maliye Bakanı Albayrak'ın fotoğrafına yer verilmiştir. 7 no'lu haberde Bakan Albayrak'ın, 12 no'lu haberde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın fotoğrafı, 13 no'lu haberde “Biz Bize Yeteriz Türkiyem” kampanyasının banka hesap numaraları fotoğraf olarak kullanılmıştır. 14 no'lu haberde ise Bakan Albayrak'ın resmi kullanılmıştır. Kişilere ait fotoğrafların haberlerde yer alması haberdeki gerçekliğini arttırmaya yönelik olarak değerlendirilmektedir.

Makro Yapıya Yönelik Şematik Analiz

Ana Olay ve Sunuş Biçimleri

Haberlerde ana olay, COVID-19 virüsü ile mücadele konusunda hükümetçe yürütülen ekonomik politikalarlardır. Gazete ana olayı haber girişlerinde vermiştir. Gazetenin haber girişlerinde ve ana olayın sunuş biçiminde neredeyse ortak bir tutum bulunmaktadır. Haberlerde hükümetçe alınan ekonomik kararlar eleştirel bir dilden uzak bir şekilde ve genel anlamda hükümetin aldığı kararları iyi yansıtmak adına sunulduğu görülmektedir.

Artalan ve Bağlam Bilgisi

Sabah gazetesinin konu ile ilgili haberlerin bazılarında artalan ve bağlam bilgisine yer verilmemiştir. Olayların neden yaşandığına ilişkin okuyucuya bir açıklama yapılmadığı görülmüştür. İncelenen haberlerin okuyucunun kendi bakış açısını geliştirmesine fırsat tanıyacak bir bağlamda sunulmadığı belirlenmiştir. Tablo 1. de 1, 6, 7, 8, 11, 12, 13 ve 14 no'lu haberde de artalan ve bağlam bilgisini görmek mümkündür. Örnek olarak 6 no'lu haberde COVID-19'a karşı verilen mücadelede evden çıkamayan 65 yaş üstü bütün vatandaşların ihtiyaçları kapılarına kadar götürülmesinin haberde açıklanması artalan ve bağlamla ilişkilidir. Gazete haberleri yalnızca belli bir çerçevede basit haliyle vermektedir. Haberlerden çıkan genel anlam özetle şu şekildedir: COVID-19 salgınına yönelik

hükümetçe alınan tedbirler yeterlidir, tüm kesimlerin sorunlarını çözecek niteliktedir. Hiçbir olumsuz ve muhalif görüşe yer verilmeyerek haber söyleminin egemen iktidarın lehine kurgulandığını göstermektedir.

Haber Kaynakları

Haberde ana kaynak muhabirlerdir. Muhabir resmi kurumlardan veya siyasi kişilerden aldığı bilgilerle ekonomik durum hakkında bilgi paylaşımında bulunmaktadır. Ayrıca sivil toplum kuruluşu yöneticileri, bilim insanları ve siyasi parti temsilcilerinin açıklamalarına da yer verilerek alıntılar yapılmıştır. Sabah gazetesi haberlerinde en çok alıntı yapılan siyasi aktörler Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'tır. 11 no'lu haber girişinde "Koronavirüsle mücadelede her kesim taşın altına elini koydu. İşadamından sanatçısına kadar herkes omuz omuza verdi." Cümlesinde işadama ve sanatçılar da referans olarak gösterilmiştir.

Tablo 1. Sabah Gazetesinde 2020 yılı 11-31 Mart tarihleri arasında ekonomik tedbirlerle ilgili çıkan haber başlıkları, haber girişleri ve fotoğraflar

NO	BAŞLIK	HABER GİRİŞİ	FOFTOĞRAF
1	Ticaret Bakanlığı Savunma İstedi	Virüs fırsatçısı 2 bin 530 firmaya soruşturma açıldı.	15 Mart 2020 tarihli "Ticaret Bakanlığı Savunma İstedi" başlıklı Sabah Gazetesi haberi yayınlanırken başlığın yanında markette denetim yapan bir yetkilinin fotoğrafı bulunmaktadır.
2	Her Kesimi Kucaklayan Bir Paket Hazırladık	Hazine ve Maliye Bakanı Albayrak 100 milyar TL'lik paket her kesimi kapsıyor.	Hazine ve Maliye Bakanı Albayrak'ın fotoğrafına yer verilmiş ve paketteki maddeler fotoğrafın içerisine yerleştirilmiştir.
3	Çalışanını Korumaya Devletin	Üretime ara veren zor duruma düşen işverene büyük destek. İstihdamı korursa işçilerin 3 aylık maaşının yüzde 60'ını devlet ödeyecek.	Haberde görsel olarak bir çalışan fotoğrafı kullanılmıştır. Yine devletin koruma paketi üzerine işverenlere bilgi verilmiştir.
4	Evlere Vefa Seferberliği	Devlet, 65 yaş üstü vatandaşların tüm ihtiyaçlarını karşılamak için vefa sosyal destek grupları oluşturdu.	Haberde kullanılan fotoğrafta vatandaşlara yapılan yardımlar görülmektedir. 65 yaş üzeri ihtiyacı olan vatandaşlara devlet yardım ekipleri göndermiştir.
5	Türkiye'ye Nefes Aldırarak Hamle	Kamu bankaları ve bazı özel bankalar milli bir dayanışma sergileyerek milyonlarca vatandaşı ve ekonomi dünyasını rahatlatarak adımlar attı.	Fotoğraf Yok
6	Evlere Hizmet Tam Gaz	Koronavirüse karşı verilen mücadelede evden çıkamayan 65 yaş üstü bütün vatandaşların ihtiyaçları kapılarına kadar götürülüyor.	Haberde yaşlıların ihtiyaçlarını karşılayan polis memurlarının evlere kolileri götürdüğü bir fotoğraf, zabıtalardan markette alışveriş yaptıkları fotoğraf kullanılmış
7	Vergilere 6 Ay Öteleme Esnafa 25 Bin Lira Destek	Bakan Albayrak, çiftçiden, dışçıye, otomotivden kuaföre pek çok sektörü virüsün etkisinden kurtarmak için önlem aldıklarını açıkladı	Haberde Bakan Albayrak'ın resmi kullanılmış
8	Gönülden Teşekkürler	VEFA grupları en ücre köylerde bile ulaşmış 65 yaş üstü vatandaşların ihtiyaçlarını karşılıyor. Edirne'nin Tayakadın Köyü'nde yaşayan Sabiha Başak (65) "Devletimizden Allah razı olsun. Ne ihtiyacımız varsa jandarmaya söyledik getirdi" dedi	Haber fotoğrafı olarak Jandarma görevlisi Sabiha Başak'a ihtiyaçlarının içinde bulunduğu poşeti teslim ederken ki resim ve Sabiha Başak'ın dekupe fotoğrafı kullanılmakta. Resmin hemen yanında ise İspanya'da yaşlıları ölüme terk ettiler başlığı ve sedyede götürülen bir hastanın görüntüleri yer almaktadır.

NO	BAŞLIK	HABER GİRİŞİ	FOFTOĞRAF
9	İşe Devam Kredisi	Hükümetin 100 milyar TL büyüklüğündeki paketine üç kamu bankası ve katılım bankalarından destek geldi	Fotoğraf Yok
10	Fırsatçı Bankalara Sıkı Takip Geliyor	Kredi borçlarını öteleyeceklerini duyuran bazı bankalar işi yokuşa sürüyor. Bakan Albayrak bankaların takipçisi olacağını açıkladı.	Fotoğraf Yok
11	Türkiye İçin Hep Birlikte	Koronavirüsle mücadelede her kesim taşın altına elini koydu. İşadamından sanatçısına kadar herkes omuz omuza verdi.	Virüsü dayanışma yenecek fotoğraf başlığı ile yaşlı bir kişiyi sırtında taşıyan bir asker fotoğrafı kullanılmış.
12	Biz Bize Yeteriz Haydi Türkiyem	Koronavirüse karşı milli dayanışma kampanyasını 7 aylık maaşını bağışlayarak açan Başkan Erdoğan: Hiçbir virüs bizim birliğimizden, beraberliğimizden ve kardeşliğimizden daha güçlü değildir.	Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın fotoğrafı kullanılmış
13	Kampanyaya Bağışlar Çığ Gibi	Başkan Recep Tayyip Erdoğan'ın çağrısının hemen ardından "Biz Bize Yeteriz Türkiyem" kampanyasına destek yağmaya başladı.	"Biz Bize Yeteriz Türkiyem" kampanyasının banka hesap numaraları fotoğraf olarak koyulmuş
14	Düşük Gelirliye 10 Bin Lira	Kamu bankalarından 5 bin liranın altında geliri olanlara ilk 6 ay ödemesiz uzun vadeli kredi	Haberde Bakan Albayrak'ın resmi kullanılmış

Makro Yapıya Yönelik Tematik Analiz

Sözcü Gazetesi Başlıkla İlgili Bulgular

Sözcü Gazetesinde yer alan haber başlıkları incelendiğinde haber başlıklarında bilgilerde eksiltme yapıldığı görülmektedir. Başlıklarda yer, zaman gibi bilgilerin bulunmadığı görülmüştür. 1 no'lu haberde "İşsizlik Virüsü Hızla Yayılıyor!" başlığı ile Türkiye'de işsizlik sorununun arttığına; 2 no'lu haberde "Milletin Canını Düşüneceklerine, Ceplerini Düşünüyorlar! Virüs Fırsatçıları!" başlığı ile maske ve dezenfektasyon ürünlerinin pahalılığına; 4 no'lu "Piyasaları Virüs Vurdu!" başlığı ile dövizdeki yükselmelere, 5 no'lu "Türkiye Kilitlendi Esnaf Ne Yapacak?" başlığıyla kafeler, restoranlar, çay bahçeleri, sinemalar kapatılması ile esnafın düştüğü duruma dikkat çekilmektedir. 8 no'lu haber "ABD Vatandaşlarına 1000'er Dolar Verilecek" başlığı ile 9 no'lu "ABD Para Veriyor İktidar Vaat Veriyor" başlıkları ile iktidarın aldığı tedbirler ile hazırladığı ekonomik pakete eleştiri getirmektedir. 11 no'lu "Bahçeli'den Tedbir Paketine Tam Destek" başlıklı haberde ise Bahçeli'nin iktidar destekçiliğine vurgu yapılmaktadır. 13, 16, 20, 21, 22 ve 23 no'lu haberlerin başlıklarında alınan tedbirlerin yetersizliğine yer verilmektedir. 17 no'lu "CHP'den 13 Maddelik Öneri Paketi" başlığı ile muhalefetin sunduğu paket anlatılırken, 15 no'lu "Halka Desteğin Kaynağı Burada" 19 no'lu "Diyanetin Hac Parası Sağlık Bakanlığı'na Verilsin", 26 no'lu "Sağlıkçılara İyi Bakalım Gerekirse Para Basalım" 27 no'lu "Devlet Para Bassın Vatandaşa Dağıtsın" ve 28 no'lu "Suriyelilere 40 Milyar \$ Harcadığımız Halka da Harcayın", 29 no'lu "Erdoğan Milletten Para Bağışı İstedi" haber başlıkları ile ülke ekonominin iyi olmadığı, vatandaştan para dilendiği ve hükümetin aciz kaldığını ön plana çıkarılarak hükümet üzerinde olumsuz algı oluşturulmaya çalışılmaktadır. Sözcü gazetesinin başlıklarının tamamında bu algıya rastlanmaktadır. Belirtilen haberlerde başlıklar dikkatli bir şekilde incelendiğinde tedbirlerin yetersizliği üzerinden hükümete karşı olumsuz hava oluşturulmakta neredeyse tüm başlıklarda ideolojik bir üretim yapıldığı gözlemlenmektedir.

Sözcü Gazetesi Haber Girişi İlgili Bulgular

Sözcü gazetesinde COVID-19 nedeniyle alınan ekonomik tedbirler ile ilgili haberlerde, haber metnini özetleyen ve okuyucunun dikkatini çekmeye yönelik haber girişleri haberlerin tamamında olduğu görülmektedir. Sözcü gazetesinin haber başlıkları ile haber girişleri arasında bir haber dışında çelişki görülmemiştir. 12 no'lu "İngiltere Başbakanı Boris Johnson koronavirüs nedeniyle çok sayıda iş yerinin kapatıldığını duyurdu." haber girişi ile "İngiltere'de İşçi Kıyımı Yok Maaşın %80'i Devletten" başlığında uyumsuzluk görülmektedir. Özellikle haber girişlerinin içeriklerinde muhalif ifadelerin sıklıkla kullanıldığı görülmüştür. 1 no'lu "Dünyayı koronavirüs Türkiye'yi ise işsizlik yakıp kavuruyor! Aralık 2019'da 92 bin kişi işini kaybetti" haber girişiyle hükümet üzerinde olumsuzluk etkisi yaratmaya çalışmıştır. Sözcü gazetesinin haber girişlerinde en dikkati çeken konular arasında farklı ülkelerdeki COVID-19 tedbirlerine yönelik haberlere yer vermesidir. Bu haber girişleriyle okurlarının ülkemizle diğer ülkeler arasındaki ekonomik boyutu kıyaslamalarını sağlamak ve iktidara yönelik negatif bir bakış açısı oluşturmaktır. 8 no'lu "ABD Başkanı Donald Trump, koronavirüsün ekonomik etkilerini azaltmak için vatandaşlarına karşılıksız olarak 1000'er dolar ödenmesi talimatını verdi. Ödemeler iki hafta içinde yapılacak.", 9 no'lu "Başta ABD olmak üzere pek çok ülke virüsten etkilenen sektörlerle ciddi maddi yardım yapıyor. Bizde açıklanan destek ise hayal kırıklığı yarattı." haber girişleri bunları göstermektedir. Sözcü gazetesinin 4 haber girişinde (14, 17, 28 ve 30 no'lu haberler) Ana muhalefet Partisi'nin Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ve parti temsilcilerinin görüş ve demeçlerine yer verilmiştir. Yine haber girişlerinde (20, 21, 26 ve 27 nolu haberler) iktidara muhalif siyasetçi ve bilim insanı ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin de görüşleri yer almaktadır.

Sözcü gazetesinin haber girişlerinde dikkat çeken diğer bir konu ise 14 no'lu "CHP milletvekili Akif Hamzaçebi "Virüsün ekonomiye etkisini azaltmak için toplum değil devlet fedakarlık yapmalı" dedi. Çare olarak başlıktaki önerilerde bulundu." 15 no'lu "Özel, "Garantili projelerle milyarlar kazanan beş müteahhidin alacağını vermeyin, parayı halka dağıtın. 83 milyonun yüzünü güldürün" dedi.", 19 no'lu "Diyanet hac için yaklaşık 60 milyon TL ayırdı. Ancak korona yüzünden hac ertelenebilir. Parayı koronavirüsle mücadeleye aktarması isteniyor." 26 no'lu "Hazine Eski Müsteşarı Mahfi Eğilmez iktidara mektup yazdı. Koronavirüse karşı acil önlem istedi. Sağlıkçıya, iş yeri kapanana ve çalışana destek için para basılmasını önerdi." 27 no'lu "DPT eski müsteşarı ve İstanbul milletvekili Kesici "Sosyal patlama olabilir. Hükümet doğrudan vatandaşa para dağıtıp, harcamaları canlandırmalı" dedi." şeklindeki haber girişleriyle hükümetin süreci yönetmedeki acizliği algısı oluşturulmaya çalışılarak kaynak sağlama önerileri getirmiştir. 29 no'lu haber girişinde "Cumhurbaşkanı Erdoğan korona virüsünden mağdur olan vatandaşlar için yardım kampanyası başlattı. Her kesimin bağış yapmasını isteyen Erdoğan yedi aylık maaşını bağışladı." haber girişi ve "Erdoğan Milletten Para Bağışı İstedi" haber başlığı ülkede ekonomik sıkıntı olduğu algısını oluşturmaktadır. 30 no'lu "CHP lideri Kılıçdaroğlu siyasi partilere koronavirüs raporu gönderdi. Raporda her aileye 2 bin lira nakit yardım yapılması, işsiz kalanlara asgari ücret düzeyinde maaş bağlanmasını istedi" haber girişinde Ana muhalefet lideri Kılıçdaroğlu'nun önerilerine dikkat çekilmiştir.

Sözcü Gazetesi Haber Fotoğrafı ile İlgili Bulgular

Sözcü gazetelerinde haberlerle doğru orantılı bir şekilde fotoğraflara yer verilmiştir. 30 haberden yalnızca 4'ünde fotoğraf kullanılmamıştır. 1 no'lu haber fotoğrafında Ankara Hacı Bayramı Veli Üniversitesi'nin fotoğrafına yer verilmiş. Bu fotoğrafın yer verilmesinin nedeni temizlik görevlilerin iş ilanında üniversite mezunu şartı koşmaları.

Bu haberin algısal olarak verilme nedenin COVID-19'un ekonomi üzerindeki etkisinin artacağını, COVID-19 sonrasında birçok kişinin daha işini kaybedeceği algısı yaratılıyor. 2 no'lu haber fotoğrafında kolonyacıların önündeki kuyruğa, dezenfektan kullanan vatandaşa ve dezenfektanların 2 kat pahalılaşmasına ve 10 kat zamlanan yüz maskesi takan vatandaşların fotoğraf karelerine yer verilerek fırsatçıların halk üzerinde yaratmış olduğu isyana dikkat çekilmek istemiştir. 3 no'lu haber fotoğrafında boşalan marketler ve reyonlarla beraber kasadaki yoğunluklar fotoğraf karesine alınmıştır. Kasada yaşanan yoğunlukta stokçuların market arabaları dikkat çekiyor. Gıda ve temizlik malzemeleri ihtiyaçların çok üzerinde alındığı gözden kaçmıyor. 5 no'lu haber fotoğrafında İstiklal Caddesi'nden ve Taksim Meydanı'ndan iki fotoğrafa yer verilmiştir. Fotoğrafların üzerinde kalın puntolarla 'dükkan kapalı meydanlar boş' ifadesi bulunmaktadır. 17 no'lu haber fotoğrafında Kılıçdaroğlu'nun ellerini dezenfekte ettiği görülen bir fotoğraf bulunmaktadır. Fotoğrafın üzerinde kalın puntolarla 'Ellerini Dezenfekte Etti' başlığının ardından 'Kılıçdaroğlu salona geldiğinde özel solüsyonla ellerini dezenfekte edip temizledi. Toplantıya katılanlara da önerdi' ifadesi yer almaktadır. 18 no'lu haber fotoğrafında para yardımı bekleyen insanların kuyrukta yan yana oldukları bir görüntü yer almaktadır. Fotoğrafın altında 'Sabahın Erken Saatlerinde Önlem Almadan Kuyruğa Girdiler' başlığı bulunmaktadır. Antalya Kepez'deki ihtiyaç sahibi aileler kaymakamlık önünde böyle beklediler yaklaşık 300 kişi vardı yetkililer megafonla "Lütfen aranızda mesafe koyun" diye anons yaptı. Ancak uyan olmadı' ifadesi yer alıyor. 22 no'lu haber fotoğrafında bir esnaf ve bir tır şoförünün sosyal medyadan bu isyanlarını dile getirdikleri anların ekran görüntüsü yer alıyor. Trabzon da esnaf Hasan Yazıcı başlığıyla verilen esnafın fotoğrafının altında sosyal medyadan isyan videosunu paylaşan esnaf Hasan Yazıcı pakette halkı koruyan bir şey yok dedi. Tır şoförünün fotoğrafının altındaysa direksiyon sallayan bir tirci başlığıyla beraber tırla yük taşıyan sürücü sosyal medyada "ha evde kalıp açlıktan hadi dışarı çıkıp virüsten ölmüşüz" ifadeleri yer alıyor. 28 no'lu haber fotoğrafında Suriyelilerin yardım alırken çekilmiş fotoğrafı yer almaktadır. Üzerinde Türkiye 2011'den bu yana Suriye iç savaşından kaçan yaklaşık 4 milyon kişiye aynı ve nakdi yardım yapıyor ifadesi yer alıyor. 8, 11, 15, 20, 21, 23, 26, 29 ve 30 no'lu haberlerde habere konu olan kişilerin fotoğrafları kullanılmıştır. Haber fotoğrafları ile haber içerikleri arasında uygunluk ve haber değerini pekiştirici algıyı kolaylaştırıcı unsurlar gözlenmiştir.

Makro Yapıya Yönelik Şematik Analiz

Ana Olay ve Sunuş Biçimleri

Haberlerde ana olay, COVID-19 virüsü ile mücadele konusunda hükümetçe uygulanan ekonomik politikalarlardır. Gazete ana olayı haber girişlerinde vermiştir. Gazetenin haber girişlerinde ve ana olayın sunuş biçiminde muhalif bir tutum bulunmaktadır. Haberlerde hükümetçe alınan ekonomik kararlar eleştirel bir dilde ele alınmıştır. Muhalefetin ve hükümete muhalif kesimlerin açıklamaları gazetede genişçe yer almıştır. Genel anlamda hükümetin aldığı kararları yetersizler üzerinden gündeme getirerek okurlarına olumsuz bir şekilde sunulduğu görülmektedir.

Artalan ve Bağlam Bilgisi

Artalan ve bağlam bilgisi olayın sosyal ve politik yönüne işaret etmektedir. Sözcü gazetesinin konu ile ilgili haberlerin çoğunda artalan ve bağlam bilgisine yer verildiği görülmektedir. Tablo 2. de de görüleceği gibi haber başlıkları ve haber girişlerine bakıldığında sosyal ve politik durumu ifade eden unsurlar yer almaktadır. 1 no'lu haberde "Dünyayı koronavirüs Türkiye'yi ise işsizlik yakıp kavuruyor! Aralık 2019'da 92 bin kişi işini kaybetti" haber girişinde sosyal bağlama ve politik artalana işaret edilmektedir.

Haberlerin giriş bölümünde olayın nedeni olarak COVID-19, koronavirüs veya virüs kavramına vurgu yapılmaktadır. Haberler yalnızca belli bir ideolojik çerçevede olayları vermektedir. Haberlerden çıkan genel anlam özetle şu şekildedir: COVID-19'la ilgili hükümetçe alınan tedbirler yetersizdir. Tüm kesimlerin sorunlarını çözecek nitelikte değildir. İktidarın söylemleri farklı bir boyuttan okunarak 22 no'lu haber başlığında "Evde Kal da Nasıl Kalalım Türkiyem", 29 no'lu haber başlığında "Erdoğan Milletten Para Bağışı İstedi" şeklindeki haber söylemleriyle iktidarı yermektedir.

Haber Kaynakları

Haber metinlerinin hangi kaynaklardan alınarak oluşturulduğu, haber anlatısının hangi kaynağa dayandığı metinlerde yer almaktadır. İncelenen Sözcü gazetesi haberlerinde ana kaynak muhabirlerdir. Muhabir resmi kurumlardan veya siyasi kişilerden aldığı bilgilerle ekonomik durum hakkında bilgi paylaşımında bulunmaktadır. Ayrıca sivil toplum kuruluşu yöneticileri, bilim insanları ve siyasi parti temsilcilerinin açıklamalarına da yer verilerek alıntılar yapılmıştır. Sözcü gazetesi haberlerinde en çok alıntı yapılan siyasi aktörler Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ve parti sözcüleridir. Hükümete karşıtlığı ile bilinen DİSK Başkanı Arzu Çerkezoğlu, Hazine Eski Müsteşarı Mahfi Eğilmez, DPT eski müsteşarı ve İstanbul milletvekili İlhan Kesici gibi isimlere başvurularak haberler üretilmiştir. 11 no'lu "Bahçeli'den Tedbir Paketine Tam Destek" ve 20 no'lu "Erdoğan Milletten Para Bağışı İstedi" 11 no'lu haber başlıklarında Erdoğan ve Bahçeli kaynak referans olarak gösterilmiştir.

Tablo 2. Sözcü Gazetesinde 2020 yılı 11-31 Mart tarihleri arasında ekonomik tedbirlerle ilgili çıkan haber başlıkları, haber girişleri ve fotoğraflar

NO	BAŞLIK	HABER GİRİŞİ	FOTOĞRAF
1	İşsizlik Virüsü Hızla Yayılıyor!	Dünyayı koronavirüs Türkiye'yi ise işsizlik yakıp kavuruyor! Aralık 2019'da 92 bin kişi işini kaybetti	Ankara Hacıbayram Üniversitesi'nin fotoğrafına yer verilmiş. Bu fotoğrafın yer verilmesinin nedeni temizlik görevlilerin iş ilanında üniversite mezunu şartı koşmaları. Bu haberin algısal olarak verilme nedenin koronavirüsün ekonomi üzerindeki etkisinin artacağını öngörme yönünde olduğu akıllara geliyor. Koronavirüs sonrasında birçok kişi daha işini kaybedecek algısı yaratıyor.
2	Milletin Canını Düşündüklerine, Ceplerini Düşünüyorlar! Virüs Fırsatçıları!	Türkiye'de ilk koronavirüs vakasının tespit edilmesinden sonra, yüz maskesi ve dezenfektan malzeme fiyatları fahiş oranda arttı. Vatandaş isyanda!	Kolonyacıların önündeki kuyruğa, dezenfektan kullanan vatandaşa ve dezenfektanların 2 kat pahalılaşmasına ve 10 kat zamlanan yüz maskesi takan vatandaşların fotoğraf karelerine yer verilerek fırsatçıların halk üzerinde yaratmış olduğu isyana dikkat çekilmek istemiş.
3	Genel Karantina Korkusu Yüzünden Halk Gıda Stoğu Yaptı! Virüs Marketleri Boşalttı.	Dün sabahtan itibaren, marketlere akın vardı. Genel karantina başlar korkusu ile vatandaşlar gıdaya hücum etti.	Boşalan marketler ve reyonlarla beraber kasadaki yoğunluklar fotoğraf karesine alınmış. Kasada yaşanan yoğunlukta stokçuların market arabaları dikkat çekiyor. Gıda ve temizlik malzemeleri ihtiyaçların çok üzerinde alındığı gözden kaçmıyor.

NO	BAŞLIK	HABER GİRİŞİ	FOTOĞRAF
4	Piyasaları Virüs Vurdu!	Koronavirüs korkusuyla dünya piyasaları çakıldı. Bizde de borsa 7.26 düştü. İlaç şirketleri prim yaptı. Dolar 6.30'u gördü. Altın düştü.	Fotoğraf Yok
5	Türkiye Kilitlendi Esnaf Ne Yapacak?	Vatandaşların toplu olarak bulunduğu kafeler, restoranlar, çay bahçeleri, sinemalar kapatıldı. Esnaf kirayı, çalışanlar maaşı düşünüyor. Dert büyük.	İstiklal Caddesi'nden ve Taksim Meydanı'ndan iki fotoğrafa yer vermiştir. Fotoğrafların üzerinde kalın puntolarla 'dükkan kapalı meydanlar boş' ifadesi bulunmaktadır.
6	İşte Beklenen Korona Paketi'	"Milletimin her ferdinden ricam, tehdit geçene kadar evlerinden çıkmasını" diyen Erdoğan, acil tedbirleri 19 başlıkta sıraladı.	Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın dekupe edilmiş portre fotoğrafı sağ sütunda yer almaktadır.
7	Kapalı Çarşı	Virüse karşı Türkiye genelinde alınan önlemler sosyal ve ticari hayatı etkiliyor. Her gün on binlerce kişinin uğradığı İstanbul'daki kapalı çarşı dün bomboştu. Dükkanlar kapalıydı.	Kapalı çarşıdan dükkanların kapalı olduğu bir fotoğraf yerleştirilmiştir. 'İstanbul'un simge mekanlarında olan tarihi Kapalıçarşı'da sokaklar boştu.' ifadesi fotoğrafın üzerinde yer alıyor.
8	ABD Vatandaşlarına 1000'er Dolar Verilecek	ABD Başkanı Donald Trump, koronavirüsün ekonomik etkilerini azaltmak için vatandaşlarına karşılıksız olarak 1000'er dolar ödenmesi talimatını verdi. Ödemeler iki hafta içinde yapılacak.	Donald Trump'ın portre fotoğrafı kullanılmış
9	ABD Para Veriyor İktidar Vaat Veriyor	Başta ABD olmak üzere pek çok ülke virüsten etkilenen sektörlere ciddi maddi yardım yapıyor. Bizde açıklanan destek ise hayal kırıklığı yarattı.	Muhalefetten yorum yapan kişilerin portre fotoğrafları yer almaktadır.
10	Esnaf İşsizlik Desteği Borç Ertelemesi İstiyor	Sözcü Bursa, Kocaeli Antalya ve Manisa'da esnafı dinledi. Ortak talepler şöyle dile getirildi.	Boş bir AVM fotoğrafı yer almaktadır.
11	Bahçeli'den Tedbir Paketine Tam Destek	MHP lideri Devlet Bahçeli Erdoğan'ın açıkladığı 19 maddelik tedbir paketini "Hayırlı bir adım, yararlı bir gelişme" olarak nitelendirdi. "Risklerle dolu bu felaket dönemi aşılacak" dedi.	Bahçeli'nin portre fotoğrafı kullanılmış
12	İngiltere'de İşçi Kıyımı Yok Maaşın %80'i Devletten	İngiltere Başbakanı Boris Johnson koronavirüs nedeniyle çok sayıda iş yerinin kapatıldığını duyurdu.	Fotoğraf Yok
13	Bu Paketle Sanayi Durur İşsizlik Artar	Anadolu'daki sanayiciler işçi çıkarmamak için Avrupa ve ABD'deki gibi nakit desteği istedi.	Fotoğraf Yok
14	Sağlıkçıya İkramiye Emekliye Öğrenciye Ek Ödeme Verilsin'	CHP milletvekili Akif Hamzaçebi "Virüsün ekonomiye etkisini azaltmak için toplum değil devlet fedakarlık yapmalı" dedi. Çare olarak başlıktaki önerilerde bulundu.	Hamzaçebi'nin portre fotoğrafı yer almaktadır.
15	Halka Desteğin Kaynağı Burada	Özel, "Garantili projelerle milyarlar kazanan beş müteahhidin alacağını vermeyin, parayı halka dağıtın. 83 milyonun yüzünü güldürün" dedi.	CHP Grup Başkan Vekili Özgür Özel'in dekupe edilmiş portre fotoğrafı yer almaktadır.

NO	BAŞLIK	HABER GİRİŞİ	FOTOĞRAF
16	Koronavirüs Aile Bütçesini Vuracak	Ünlü kamuoyu araştırma şirketi İpsos virüsün etkisini halka sordu. Katılanların yüzde 74'ü aile bütçesinin olumsuz etkileneceğini belirtti yüzde 69'u ise virüse yakalanmaktan çok işsiz kalmaktan korktuğunu söyledi.	Sakin bir pazar görüntüsü kullanılmaktadır.
17	CHP'den 13 Maddelik Öneri Paketi	CHP Lideri Kemal Kılıçdaroğlu virüs önlemleri nedeniyle mağdur olanlar için 13 maddelik bir paket açıkladı. Pakette sağlıkçılardan turizmcilere, eğitimcilerden çiftçilere kadar pek çok kesim için öneriler var. Kılıçdaroğlu "Dayanışma güzeldir ve güçlendirir" dedi.	Kılıçdaroğlu'nun ellerini dezenfekte ettiği görülen bir fotoğraf bulunmaktadır. fotoğrafın üzerinde kalın puntolarla 'Ellerini Dezenfekte Etti' başlığının ardından 'Kılıçdaroğlu salona geldiğinde özel solüsyonla ellerini dezenfekte edip temizledi. Toplantıya katılanlara da önerdi' ifadesi yer almaktadır.
18	Virüsü mü 1000 lira mı? Tabii ki 1000 Lira	Devlet 1000 lira para yardımı başlattı. Vatandaş virüs varmış yokmuş hiç umursamadan yan yana kuyrukta bekledi. Para için sağlığını tehlikeye attı.	Para yardımı bekleyen insanların kuyrukta yan yana oldukları bir görüntü yer almaktadır. Fotoğrafın altında 'Sabahın Erken Saatlerinde Önlem Almadan Kuyruğa Girdiler' başlığı bulunuyor. Antalya Kepez'deki ihtiyaç sahibi aileler kaymakamlık önünde böyle beklediler yaklaşık 300 kişi vardı yetkililer megafonla "Lütfen aranızda mesafe koyun" diye anons yaptı. Ancak uyan olmadı' ifadesi yer alıyor.
19	Diyanetin Hac Parası Sağlık Bakanlığı'na Verilsin	Diyanet hac için yaklaşık 60 milyon TL ayırdı. Ancak korona yüzünden hac ertelenebilir. Parayı koronavirüsle mücadeleye aktarması isteniyor.	Fotoğraf Yok
20	Bu Gidişle Şirketler Ayakta Kalamaz	Prof. Gürkaynak "Milyonlarca insanın işsiz kalmaması için şirketler kurtarılmalı kaynak için IMF ile anlaşmaktan başka yolu yok" dedi.	Prof. Gürkaynak'ın dekupe edilmiş portre fotoğrafı yer almaktadır.
21	Önlem Alınmazsa 1 Milyon Kişi Daha İşsiz Kalacak	DİSK Başkanı Arzu Çerkezoğlu "Yedi milyarlık destekten işçiye giden bir şey yok. İnsanlar işsiz ve aç kalmakla hasta olmak arasında bir tercihe zorlanıyor" dedi.	Arzu Çerkezoğlu'nun portre fotoğrafı yer alıyor.
22	Evde Kal da Nasıl Kalalım Türkiyem	İşçisi esnafı tircisi evde kal çağrısına sosyal medyadan feryat ediyor "Biz sokağa çıkmaz ve çalışmazsak çoluk çocuk aç kalır" diyor ve şunları söylüyor	Bir esnaf ve bir tır şoförünün sosyal medyadan bu isyanlarını dile getirdikleri onların ekran görüntüsü yer alıyor. Trabzon da esnaf Hasan Yazıcı başlığıyla verilen esnafın fotoğrafının altında Sosyal medyadan isyan videosunu paylaşan esnaf Hasan Yazıcı pakette halkı koruyan bir şey yok dedi. Tır şoförünün fotoğrafının altındaysa "direksiyon sallayan bir tirci" başlığıyla beraber tırla yük taşıyan sürücü sosyal medyada ha evde kalıp ağıktan hadi dışarı çıkıp virüsten ölmüşüz ifadeleri yer alıyor
23	Evde Kal Diyorsan Milletine Bakacaksın	Devlet vatandaşa evde kal diyor ama maaş ne olacak, ne yiyecek, ne içecek karışmıyor. Doktor Savaş bu çarpıkla bu sözlerle isyan etti;	Doktor Serdar Savaş'ın portre fotoğrafı yer almaktadır.

NO	BAŞLIK	HABER GİRİŞİ	FOFOTOGRAF
24	Hem Alkışlıyoruz Hem Parasını Kesiyoruz	Hastalarından virüs kapıp 14 günlük karantinaya alınan aile hekimlerine maaş şoku. Doktorlara karantinada kaldıkları günler için maaş ödenmiyor.	Evlerinin camından sağlık çalışanlarını alkışlayan iki kişi görünüyor. Fotoğrafın üzerinde 'Sağlıkçılarımızı ne kadar alkışlasak az' ifadesi yer alıyor.
25	Geçim Derdi ile Koronavirüs Derdi Arasında Sıkıştık Evde Oturana Kimse Para Vermiyor	Bir TV kanalı koronavirüs günlerinde çalışanlar başlığıyla haber yaptı sokağa çıktı. Vatandaşa mikrofon uzattı bir dokundu bin ah işitti. Hizmet sektöründe çalışırken işsiz kalan milyonların sorununu yayınladı. Durum çok vahim.	Hizmet sektöründe çalışan beş kişinin portre fotoğrafı yer almaktadır.
26	Sağlıkçılara İyi Bakalım Gerekirse Para Basalım	Hazine Eski Müsteşarı Mahfi Eğilmez iktidara mektup yazdı. Koronavirüse karşı acil önlem istedi. Sağlıkçıya, iş yeri kapanana ve çalışana destek için para basılmasını önerdi.	Mahfi Eğilmez'in portre fotoğrafı kullanılmıştır.
27	Devlet Para Bassın Vatandaşa Dağıtsın	DPT eski müsteşarı ve İstanbul milletvekili Kesici "Sosyal patlama olabilir. Hükümet doğrudan vatandaşa para dağıtıp, harcamaları canlandırmalı" dedi.	Kesici'nin portre fotoğrafı yer almaktadır
28	Suriyelilere 40 Milyar \$ Harcadığınız Halka da Harcayın	CHP Sözcüsü Faik Öztrak devlet neden var? Halkın sağlığına şimdi koruyamayacaksa ne zaman koruyacak?" dedi. Şunları söyledi;	Suriyelilerin yardım alırken çekilmiş fotoğrafı yer almaktadır. Üzerinde Türkiye 2011'den bu yana Suriye iç savaşından kaçan yaklaşık 4 milyon kişiye aynı ve nakdi yardım yapıyor ifadesi yer alıyor.
29	Erdoğan Milletten Para Bağışı İstedi	Cumhurbaşkanı Erdoğan korona virüsünden mağdur olan vatandaşlar için yardım kampanyası başlattı. Her kesimin bağış yapmasını isteyen Erdoğan yedi aylık maaşını bağışladı.	Erdoğan'ın portre fotoğrafı yer alıyor.
30	Her Aileye 2 bin lira nakit yardım yapılsın	CHP lideri Kılıçdaroğlu siyasi partilere koronavirüs raporu gönderdi. Raporda her aileye 2 bin lira nakit yardım yapılması, işsiz kalanlara asgari ücret düzeyinde maaş bağlanmasını istedi	Kılıçdaroğlu'nun portre fotoğrafı yer alıyor.

Sonuç

Bu çalışma, farklı ideolojiye sahip yazılı medya kuruluşlarının, söylem ve ideolojiler yoluyla gerçekliği yeniden inşa ettiği hipotezinden yola çıkarak ve bu çerçevede Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin COVID-19 mücadelesi içinde uygulamış olduğu ekonomik politikaları gazetelerde nasıl ele alındığıyla ilgili bir çalışmadan ibarettir. Ekonomik politikalara yönelik çıkan haberler incelemeye tabi tutulmuştur. Bu bağlamda, Sabah ve Sözcü gibi farklı ideolojiye sahip iki gazetede 11-31 Mart 2020 tarihleri arasında öne çıkan hükümetin COVID-19 salgını aşamasında uyguladığı olduğu ekonomik politikalar ile ilgili haberler incelemeye dâhil edilmiş ve çözümleme Teon van Dijk'in eleştirel söylem analizi modeli makro yapı çerçevesinde ele alınmıştır. İncelenen haberlere bakıldığında Sabah ve Sözcü gazetelerinin ekonomik politikalarla ilgili haberleri kendi söylem ve ideolojileri yoluyla yeniden inşa ettiği görülmektedir.

Her iki gazetenin de COVID-19 salgını süresince hükümetin ekonomik politikalarını kendi ideolojik bakış açılarına göre ele aldıkları ve olaylardan farklı anlamlar çıkardığı gözlemlenmiştir. Haber başlıkları, haber girişlerinde kullanılan kelime ve vurgular,

haberle ilişkili fotoğraflardaki tema, haberlerin dayandırıldığı kaynaklar, gazetelerin ideoloji ve bakış açılarıyla gerçekliği yeniden inşa ettiğini ortaya koymaktadır. Kaynak seçimi gazetelerin yayın anlayışına göre seçilmekte ve bizlere yayın organının ideolojisi hakkında ipuçları vermektedir. Sabah gazetesinin kaynak olarak kullandığı kişiler çoğunlukla hükümet üyeleri olurken, Sözcü Gazetesinin kaynak olarak kullandığı kişiler ise muhalefet partisi ve hükümet karşıtı sivil toplum kuruluşları ve temsilcilerinden oluşmaktadır. Ayrıca her iki gazetenin haber girişinde enformasyon eksiltimi yaptığı gözlemlenmiştir.

Sözcü Gazetesinde yer alan bazı haberlerde ABD, İngiltere ve Almanya'da uygulanan ekonomik politikalarla Türkiye'deki ekonomik politikaları kıyaslayarak, hükümetin uyguladığı ekonomik politikaları yetersiz görmesi, eleştirinin ötesinde iktidara yönelik muhalif bir anlayışı göstermektedir. "Sağlıkçılara İyi Bakalım Gerekirse Para Basalım", "Devlet Para Bassın Vatandaşa Dağıtsın", "Suriyelilere 40 Milyar \$ Harcadığınız Halka da Harcayın", "Erdoğan Milletten Para Bağışı İstedi" haber başlıkları ile Türkiye ekonomisinin yetersiz olduğu, vatandaştan para dilendiği ve hükümetin aciz kaldığını ön plana çıkarılarak hükümet üzerinde olumsuz algı oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Yine her iki gazetede artalan ve bağlam bilgisinin kullanıldığı görülmüştür. Çalışmaya dahil edilmese de her iki gazetede köşe yazarlarının yazdıkları yazıların başlık ve içeriklerine bakıldığında ciddi bir ideolojik ayrımın olduğu dikkat çekmektedir. Normal haberlerdeki ideolojik bakış açısıyla köşe yazarlarının ideolojik yaklaşımları paralellik göstermektedir.

COVID-19 sürecinde iktidarın ekonomik politikalarına ilişkin Sabah ile Sözcü gazetelerinin yaptığı haberler eleştirel söylem analizine tabi tutulduğunda söz konusu gazetelerin, iktidar ve muhalefetin pozisyonlarını söylemsel olarak yeniden ürettikleri görüldüğünden, ortaya çıkan sonuçlar bu çalışmanın temel tezini desteklemektedir. Bu temel tezden hareketle:

Birinci alt problemde Sabah Gazetesi'nin konuyla ilgili yaptığı haberlerle, Korona virüsle mücadele sürecindeki iktidarın ekonomik politikalarını söylemsel olarak yeniden üretmekte ve meşrulaştırma işlevi göstermektedir.

İkinci alt problemde Sözcü Gazetesi'nin konuyla ilgili yaptığı haberlerde, COVID-19 salgını ile mücadele sürecindeki muhalefetin pozisyonunu söylemsel olarak yeniden üretmekte ve meşrulaştırma işlevi gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

2018 yılında Ümit Arklan ve Hasan Rençber'in yapmış olduğu "2017 Anayasa Referandumunu Öncesi Sürecin Türk Yazılı Basınındaki Yansıması" konulu çalışmada Sabah Gazetesinin evet cephesinde yer alan Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Başbakan Yıldırım'ı, Sözcü gazetesi ise hayır cephesinde yer alan ana muhalefet partisi genel başkanı Kılıçdaroğlu'nun söylemlerine daha fazla yer verdikleri sonucuna ulaşmıştır (Arklan ve Rençber, 2018, s. 238). Bu çalışma sonucu ile Arklan ve Reber'in ortaya koymuş olduğu sonuçlar benzerlik göstermektedir.

2014 yılında Türk basınında Suriyeli sığınmacı temsilleri üzerine yapılan bir araştırmada, en yüksek tiraja sahip beş gazete incelenmiş, gazetelerin Suriyeli sığınmacı konusuna dair bakış açıları belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma sonucuna göre Sözcü gazetesi yazarları, Suriyelilerle ilgili dışlayıcı bir dil kullanırken, Sabah gazetesi ise Suriyeliler konusunda olumlu bir yaklaşıma sahip olduğu belirlenmiştir (Pandır, vd., 2015, s. 7). Çıkan sonuçlar değerlendirildiğinde hükümetin Suriyeli sığınmacılara yaklaşımı ile

Sabah Gazetesinin yaklaşımı arasında paralellik bulunmaktadır. Bir başka ifadeyle Sabah Gazetesi hükümet söylemleri ile aynı dili kullanmaktadır. Sözcü Gazetesi'nin bakış açısı ise muhalif bir dildir. Daha çok muhalif siyaset söylemi üzerinden değerlendirmektedir. Pandir ve arkadaşlarının yaptıkları çalışmanın sonuçları ile bu çalışmanın sonuçları benzerlik göstermektedir.

Hükümetin COVID-19 salgını süresince ekonomik politikalarına yönelik 11-31 Mart 2020 tarihli haber sayılarında da ciddi bir farklılık olduğu göze çarpmaktadır. Sabah gazetesi 20 günlük süreç içerisinde 14 haber üretirken Sözcü Gazetesi 30 haber üretmiştir. Ekonomi konusu toplumu yakından ilgilendirdiği için muhalif anlayışa sahip Sözcü Gazetesinin ekonomik olaylara ağırlık vermesi sağlıklı ilgili sunulan hizmetleri ikinci plana itmesi ekonomik önlemleri eleştirmesi açıdan değerlendirilmektedir. Gazetelerin birçok olayı ideolojik yönden ele alması ve okuyucularını ideolojik söylem çerçevesinde yönlendirmesi medyanın tarafsızlığı konusundaki tartışmaları gündeme getirmektedir. Dışarda ve içeride yaşanan ulusal güvenlik konuların da dahi medyanın bu tür yaklaşım içerisinde olunması sorgulanması gereken bir durumdur.

Yapılan çalışma iki gazete ile sınırlı tutulduğundan elde edilen sonuçlar eleştiriye açıktır. Farklı ideolojik görüşlere sahip diğer gazetelerin ve gazetelerdeki köşe yazarlarının da konuyu ele alış biçimlerinin de dahil edilerek çalışmanın genişletilmesi öneri olarak sunulmaktadır.

Bir başka öneri ise farklı konularda üretilen haber içeriklerinin gazeteler tarafından ideolojik kapsamda ele alınıp alınmadığının belirlenmesi gerekiyor. Bunların ortaya çıkarılması ile elde edilen tüm bulgular karşılaştırıldığı zaman alan çalışmalarına önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Akca, B., Emel. (2009). *İdeoloji-dil-söylem ve anlam ilişkisi: Medyada anlamın toplumsal İnşası: Medyada gerçekliğin İnşası*. (İ. Parlak, Ed.) Konya: Çizgi Kitapevi
- Arklan, Ümit; Rençber, Hasan (2018). 16 Nisan 2017 Anayasa referandumu öncesi sürecin Türk yazılı basınındaki yansıması: Hürriyet, Sabah ve Sözcü gazeteleri örneği. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6(1), 224-249
- Atabek, N. (1998). Gündem belirleme yaklaşımı. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 7
- Bektaş, A. (2013). *Kamuoyu, iletişim, demokrasi*. İstanbul: Bağlam Yayınları
- Berelson, B. (1952). *Content analysis in communications research*. New York: Hafner
- Burton, G.(2008) . *Görünenden Fazlası*. (N. Dinç, Çev.) İstanbul: Yeni Alan Yayıncılık
- Dağıtmaç, M. (2015). *Sosyal medya bizi neden kullanır?*. İstanbul: Metamorfoz Yayıncılık
- Doğan, C. (2009). *Ermeni soykırım tasarısı: Yazılı basının söylemi üzerine bir deneme*. *Medyada Gerçekliğin İnşası*. ed. (İ. Parlak, Ed.) Konya: Çizgi Kitapevi
- Evre, Bülent. (2009) *Söylem analizine yönelik farklı yaklaşımlar: Bir sınıflandırma girişimi: Medyada anlamın toplumsal İnşası: Medyada gerçekliğin inşası*. (İ. Parlak, Ed.) Konya: Çizgi Kitapevi
- Fiske, J. (2003). *İletişim çalışmalarına giriş*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları
- Girgin, A. (2003). *Yazılı basında haber ve habercilik etiği*. 2. bs. İstanbul: İnkılap Yayıncılık

- Gökçe, O. (2001). *İçerik çözümlemesi*. Konya: Selçuk Üniversitesi Yaşatma ve Geliştirme Vakfı Yayınları
- Göker, G. ve Doğan, A. (2011). "2010 referandumunda Türk basınının siyasal gündemi: Hürriyet, Haber Türk, Zaman ve Yeni Şafak örneğiyle", *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (eGİFDER)*,1(2), s.45-69.
- Hakan, A. (2020). Yere batsın böyle Anadolu irfanı. <https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/ahmet-hakan/yerin-dibine-batsin-boyle-anadolu-irfani-41474164> (Erişim Tarihi 22.03.2020)
- İnceoğlu, M. (2011). *Tutum, algı, iletişim*. Ankara: Siyasal Kitabevi
- İnceoğlu, Y. (2013). *Küresel habercilik ve söylem*. İstanbul: Derin Yayınları
- İşkar, E. (2014). İspanya İle ETA arasında yürütülen terör müzakerelerinin yazılı basında ele alınış biçiminin söylem analizi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: T.C. Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Güvenlik Bilimleri Ana Bilim Dalı.
- Kapani, M. (2015). *Politika bilimine giriş*. Ankara: Bilgi Yayınevi
- Keane, J. (2010). *Medya ve demokrasi*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Kılıç, S. (2009). Kamuoyu oluşum sürecinde sosyal hareketler ve medya. *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 2(2).
- Mutlu, E. (2012). *İletişim sözlüğü*. Ankara: Sofos Yayınları
- Pandır, M., Efe, İ., Paksoy, A. (2015). Türk basınında Suriyeli sığınmacı temsili üzerine bir içerik analizi, *Marmara İletişim Dergisi*, 24, DOI: 10.17829/midr.20152419995
- Oskay, Ü. (2007). *İletişimin ABC'si*. İstanbul: Der Yayınları
- Özer Ö. (2011). *Haber, söylem, ideoloji*. Konya: Literatürk Yayınları
- Saygılı, N. (2006). *İletişim kitle iletişimi*. Ankara: Girne Amerikan Üniversitesi
- Selçuk, A, Şeker. M. (2012). *Danıştay saldırısı haberlerinde söylem ve ideoloji*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Shoemaker, P, Stephen, D. R. (2014). *İdeolojinin medya içeriği üzerindeki etkisi: Medya Kültür Siyaset*. (S. İrvan, ed.) Ankara: Pharmakon Yayınevi
- Sözen, E. (1999). *Söylem*. İstanbul: Paradigma Yayınları
- Sözen, E. (2014). *Söylem -belirsizlik, mübadele, bilgi/güç ve refleksitive*. Ankara: Birleşik Yayınevi
- TDK. (1998). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Tarih Kurumu
- Tutar, H., Yılmaz, K. (2005). *Genel İletişim Kavramlar ve Modeller*. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Uzun, H. (2008). 24 Nisan 2004'te yapılan Annan Planı oylama sonuçlarının Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Rum basınına yansımaları. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 177, s.195-214.
- Van Dijk, Teun A. (1997). The Study of discourse. *Discourse as stucture and process*. London: Sage Publications:1-34.
- Van Dijk, Teun A. (1999). *Söylemin yapıları ve iktidarın Yapıları: Medya iktidar ideoloji*. 2. bs. (M. Küçük. Çev.) Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları

- Yatkın, A, Yatkın, Ü, N. (2006). *Halkla ilişkiler ve iletişim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yaylagül, L. ve Çiçek, C. (2011). 12 Eylül 2010 referandum sürecinin Türkiye'deki yazılı basında sunumu. *Folklor/Edebiyat*. 17(68), s. 85-120.
- Yıldırım, B. (2015). *İletişim araştırmalarında yöntemler: Uygulama ve örneklerle*. Konya: Literatürk Academia

Discourse Analysis of the News Regarding the Economic Measures Taken by Turkey During the COVID-19 Pandemic

Mustafa Öztunç (Asst. Prof. Dr.)

Extended Abstract

COVID-19 is a global health crisis that deeply affected societies in many fields from education to economy and art. Because of the COVID-19 epidemic, governments enacted some laws to lower the economical damage that the virus did to all social segments; and these laws cause political arguments from time to time. All the political debates about COVID-19 are broadcast to the public with the media tools.

The news credibility and objectivity in the media are always debated throughout every period. "Does the media's ideological approach cause it to lose its objectivity? To important matters to the public such as national security does the objectivity clause sacrifices itself to the media's ideological approach?" questions like these are the extent and the goal of this paper. With the qualitative method, in this work, the Turkish government's economic policies about COVID-19 are investigated during the 11-31'th of March 2020. The grounds of this work are based on written media organs in Turkey. For this work, 2 newspapers (Sabah-Sözcü) with different ideologies are selected and news about the Turkish government's economic policies about COVID-19 are sampled. Both newspapers were analyzed by their macro-level schematic and thematic aspects with the "Teun van Dijk's critical discourse analysis". The thematic examination which is conducted at a macro level analyses the headlines, entries, and photos in the news. On the other hand, Schematic examination analysis news's presentation of the main event, background, and context information of the given news.

Turkish government's economic policies about COVID-19 in 11-31'Th of March 2020; are discussed in 14 articles in Sabah Newspaper, yet in Sözcü this number was 30. Sabah newspaper's articles headlines show information decrement and generalization of the matter is conducted. The headlines lack information such as time, and location. By examining Sabah Newspaper's articles about the Turkish government's economic policies about COVID-19, entries that main purpose to get readers' attention by summarizing the article are present in all the news. In the entries that take form in the center of the topic; the government's economic policies that are enforced, explanations, and the reactions these causes are included in the news. The news that is examined in Sabah Newspaper is mainly sticking to the topic and using normalizing methods to construct the story. One of the methods of construction is the usage of photos in articles. In the examined newspaper most of the articles consist of photos of the news. Only 3 of the given articles do not contain photos. The main story of the news; is the economic policies that are enforced by the Turkish government in fighting the COVID-19 virus. The newspaper covered the main story in news entries. There is almost a common attitude in the newspaper's news entries and the presentation of the main event. It is seen in the news that the economic decisions taken by the government are presented in a way that is far from a critical language and in general, to reflect the decisions taken by the government. Background and context information was not included in some of the news of Sabah newspaper on the subject. It appears that no explanation has been given to the reader as to why the events happened. It was determined that the articles examined were not presented in a context that would

allow the reader to develop their perspective. The most cited political actors in the news of the Sabah newspaper are President Recep Tayyip Erdoğan and Minister of Treasury and Finance Berat Albayrak. When the news headlines in Sözcü Newspaper are examined, it is seen that there is a reduction in the information in the news headlines. It has been observed that there is no information such as place and time in the titles. In the news about the economic measures taken due to COVID-19 in the Sözcü newspaper, it is seen that the news entries summarizing the news text and aiming to attract the attention of the reader are in all of the news. There was no contradiction between the news headlines of the Sözcü newspaper and the news entries, except for one news item. It has been observed that dissenting statements are frequently used in the content of news entries. Sözcü newspapers included photos in direct proportion to the news. Photographs were not used in only 4 of the 30 articles. It is seen that in most of the news, opposition leaders, or their spokespersons as well as union leaders were featured photographs of those who oppose the government. The newspaper gave the main event in the news entries. It is seen that the newspaper displays an opposing attitude in the news entries and the presentation of the main event. The economic decisions taken by the government were covered in a critical language in the news. Statements of the opposition and opposition groups were widely covered in the newspaper. In general, it is seen that the economic policies implemented by the government are negatively presented to the readers by bringing them to the agenda over the inadequacies. The most cited political actors in the news of Sözcü Newspaper are Republican People's Party (also known as CHP) chairman Kemal Kılıçdaroğlu and party spokespersons. As a result, when the news of the Sabah and Sözcü newspapers on the economic policies of the government in the COVID-19 process are subjected to critical discourse analysis, it is seen that these newspapers are discursively reproducing the positions of the government and the opposition, so the results support the main thesis of this study. Based on this basic thesis: With the news made by Sabah Newspaper on the subject, In the process of combating the Coronavirus, discursively reproduces and legitimizes its economic policies made by the ruling party. In the news made by Sözcü Newspaper on the subject, it was concluded that it discursively reproduces and legitimates the position of the opposition in the process of combating the COVID-19 outbreak. As a result of the examination, it was seen that the news designed by the newspapers on economic measures was presented by the government in Sabah Newspaper and the opposition in Sözcü Newspaper.

Keywords: Journalism, Critical Discourse, COVID-19 -19, Government, Opposition.

Bu makale **intihal tespit yazılımlarıyla** taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

This article has been scanned by **plagiarism detection softwares**. No plagiarism detected.

Bu çalışmada “**Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi**” kapsamında uyulması belirtilen kurallara uyulmuştur.

In this study, the rules stated in the “**Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive**” were followed.